

### De diepte in over LHBTIQ+ representatie

Deze achtergrondinformatie dient (samen met de podcastaflevering over LHBTIQ+ representatie) als voorbereiding voor de sessie met je collega's.<sup>1</sup>

### Casus uit de podcast

In de podcast hoor je Esmee spreken over het belang van LHBTIQ+ representatie op scholen. Voor haar was het lastig om uit de kast te komen. Zo gaf ze aan: “publiekelijk zeg je dan voor de wereld dat je LHBTIQ+ bent, maar het is zo'n groot proces om dat te durven te gaan zeggen (...). Want het lijkt dat je er dan niet erbij hoort. Vanaf dat moment lijkt het dat je voor je plek moet gaan vechten”. Op school voelde ze zich best eenzaam, omdat er geen rolmodellen waren waarmee zij zich kon identificeren. Wat ze graag had willen zien op school was dat de LHBTIQ+ gemeenschap meer gerepresenteerd werd. Zo benadrukt ze dat hierdoor de gemeenschap “herkend en erkend” wordt en draagt een school bij aan een positieve schoolcultuur

### Maatschappijleer docent Feray:

In de podcast praat Feray over hoe ze omgaat met LHBTIQ+ representatie in haar klas. Hiervoor gebruikt ze de actualiteit om het gesprek aan te gaan met leerlingen, bijvoorbeeld als seksuele diversiteit behandeld wordt. Tijdens het bespreken van dit thema grijpt ze terug naar de kernwaarden ‘vrijheid en diversiteit’: “omdat we dat belangrijk vinden binnen de Nederlandse cultuur (...). En als je gedurende zo'n schooljaar al heel vaak benoemt dat vrijheid en diversiteit belangrijk is

in dit land, dan kan je op zo'n moment altijd op terugkomen op die kernwaardes. Zo houd je de sfeer ook veilig”, aldus Feray. Wel merkt ze op dat leerlingen ‘homo’ vaak als scheldwoord gebruiken. Deze momenten gebruikt ze om bewustzijn te creëren door het gesprek aan te gaan met de leerlingen en om aan te geven dat het “niet oké is om met homo te schelden”. Bij het realiseren van een positieve schoolcultuur is het belangrijk om leerlingen bewuster te maken van de LHBTIQ+ gemeenschap. Zo benadrukt Feray dat: “een verandering in onze schoolcultuur nodig is, waarin docenten steeds meer bewuster zijn van onze rol binnen de school en dat we deze thema's echt op een schaamteloze en tabeloze manier kunnen bespreken voor een betere en mooiere wereld”.

### Meer informatie over LHBTIQ+ representatie

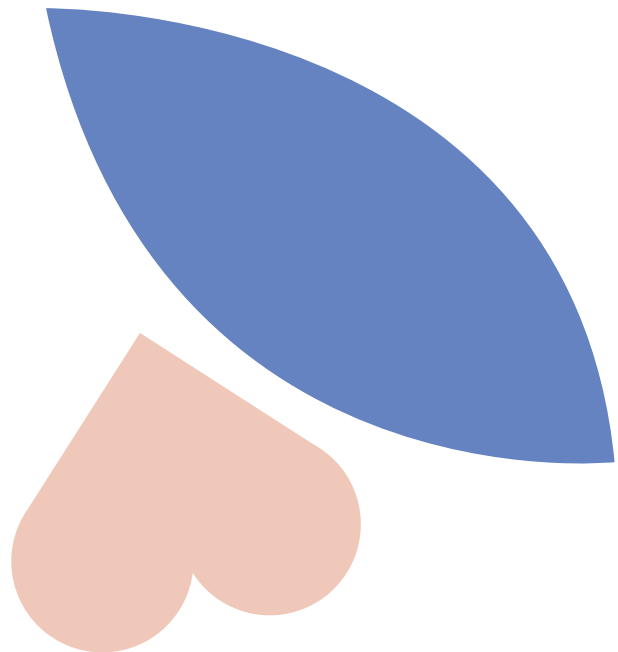
Uit onderzoek blijkt dat leerlingen die behoren tot de LHBTIQ+ gemeenschap in het onderwijs vaker slachtoffer zijn van fysieke en mentale intimidatie van medeleerlingen en docenten dan leerlingen die niet tot deze gemeenschap behoren.<sup>2</sup> Zo gaf bijvoorbeeld 79,9% van LHBTIQ+ leerlingen op de (middelbare) school aan dat homofobe opmerkingen werden gemaakt door medeleerlingen. En bijna de helft (46,4%) meldt dat ze homofobe opmerkingen van leraren of de staf hebben gehoord. Daarbij voelt 34,4% van de leerlingen zich onveilig op school. Tot slot merken leerlingen dat docenten vaak niet adequaat weten op te treden.<sup>3</sup> Om deze redenen is het belangrijk om ruimte te geven aan gender- en seksuele diversiteit,

<sup>1</sup> De quotes van de casusomschrijvingen zijn geparafraseerd ten behoeve van de teamtool.

<sup>2</sup> van Beusekom, G., Baams, L., Bos, H. M. W., Overbeek, G., & Sandfort, T. G. M. (2016). Gender Nonconformity, Homophobic Peer Victimization, and Mental Health: How Same-Sex Attraction and Biological Sex Matter. *Journal of Sex Research*, 53(1), 98–108. <https://doi.org/10.1080/00224499.2014.993462> Kaufman, T. M. L., & Baams, L. (2021). Disparities in Perpetrators, Locations, and Reports of Victimization for Sexual and Gender Minority Adolescents. *Journal of Adolescent Health*. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2021.06.024>

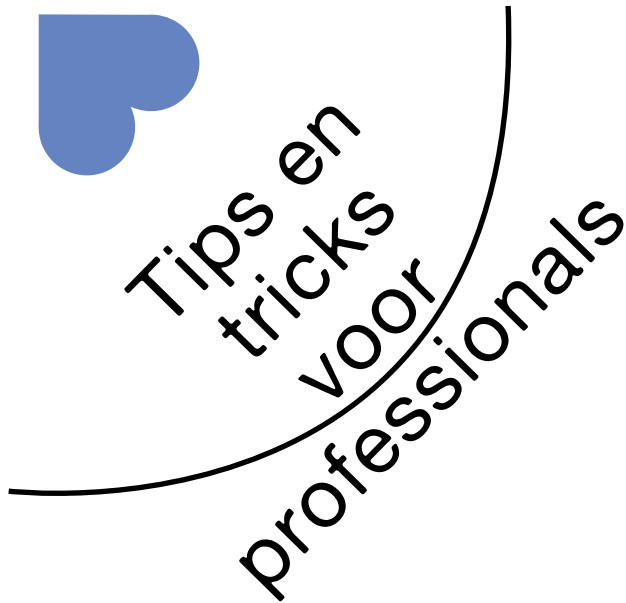
<sup>3</sup> Pizmony-Levy, O. (2018). The 2018 Dutch National School Climate Survey report. 1–54. <https://www.coc.nl/wp-content/uploads/2018/12/The-2018-Dutch-National-School-Climate-Survey-Report.pdf> Zie ook: IHLIA. (2020). Fact sheet: OPVATTINGEN VAN JONGEREN OVER LHBTI IN CIJFERS.

oftewel de LHBTIQ+ gemeenschap. Het behandelen van dit thema draagt bij aan een positieve schoolcultuur.<sup>4</sup> Met een positieve schoolcultuur wordt een cultuur bedoelt waarin leerlingen gestimuleerd worden om te leren, relaties op te bouwen en waarin er kansen worden aangeboden.<sup>5</sup> Daarbij zorgt een positieve schoolcultuur ervoor dat leerlingen beschermd worden en risicogedrag van leerlingen wordt verminderd. Kortom, een positieve schoolcultuur is een cultuur waar alle leerlingen zich thuis voelen en kunnen groeien. Leerlingen binnen de LHBTIQ+ gemeenschap genieten minder snel van een positieve schoolcultuur vanwege pesten en intimidatie op basis van hun achtergrond. Actief zorgen voor LHBTIQ+ representatie kan ervoor zorgen dat leerlingen binnen de LHBTIQ+ gemeenschap eerder een positieve schoolcultuur ervaren en minder pesten of intimidatie. Deze representatie kan bijvoorbeeld bereikt worden door een inclusief school curriculum te maken (geef eens een voorbeeld met 'Iris en Karlijn' als koppel in plaats van 'Iris en Koen'), LHBTIQ+ rolmodellen in te zetten of een Gender and Sexuality Alliance (GSA) op te richten. Hieronder vind je nog meer tips over wat je kunt doen als onderwijsprofessional om bij te dragen aan een positieve schoolcultuur voor leerlingen van de LHBTIQ+ gemeenschap.



<sup>4</sup> Z Met genderdiversiteit bedoelen we mensen die niet cisgender zijn, bijvoorbeeld personen die trans, interseks en non-binair zijn. Met seksuele diversiteit worden mensen bedoeld die niet hetero zijn, bijvoorbeeld homo of lesbisch.

<sup>5</sup> Espelage, D. L., Valido, A., Hatchel, T., Ingram, K. M., Huang, Y., & Torgal, C. (2019). A literature review of protective factors associated with homophobic bullying and its consequences among children & adolescents. In *Aggression and Violent Behavior* (Vol. 45, pp. 98–110). Pergamon. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2018.07.003>



Als onderwijsinstelling of -professional kan je ook bijdragen aan een positieve schoolcultuur voor LHBTIQ+ leerlingen. De volgende tips en tricks kunnen jou helpen om bij te dragen aan een positieve schoolcultuur:

**1. Het is belangrijk dat alle leerlingen veilig zichzelf kunnen zijn:** Om een veilig klimaat voor de LHBTIQ+ gemeenschap te creëren in je klas is het belangrijk dat je:

- A) Benadrukt dat alle leerlingen zichzelf mogen zijn, ook als ze gender- of seksueel divers zijn
- B) Niet accepteert dat er gescholden wordt met 'homo' of met andere scheldwoorden die de LHBTIQ+ gemeenschap raken
- C) Indelingen in oefeningen of werkvormen waar onnodig wordt uitgegaan van groepen jongens en meisjes vermijdt. Hierbij helpt het om soms af te vragen hoe een bepaalde indeling leerlingen raakt die bijvoorbeeld trans of twijfelend zijn over hun genderidentiteit.

**2. Bespreek de LHBTIQ+ gemeenschap in de klas:** Het bespreken van de LHBTIQ+ gemeenschap gaat meestal niet over intimiteit, maar over mogen zijn wie je bent, en dat geldt voor alle kinderen. Je kan de gemeenschap op verschillende manieren bespreekbaar maken:

- A) Besteed in de lessen over seksuele vorming ook aandacht aan seksuele diversiteit en gender en ga in je lessen niet uit van de heteronorm (bij de informatie hieronder vind je wat hulpmiddelen om hier aandacht aan te besteden in je lessen).
- B) Zorg dat er diversiteit is in het beschikbare lesmateriaal. Denk bijvoorbeeld aan lesmateriaal waarin een kind twee moeders heeft, of waarin iemand het gevoel heeft dat zijn/haar lichaam niet goed past met het gender waarmee diegene zich identificeert
- C) Het bespreken van actualiteiten werkt. Ga bijvoorbeeld in gesprek met je leerlingen over Nikkie Tutorials of wanneer er op het journaal een item is over de LHBTIQ+ gemeenschap.

### 3. Een Gender & Sexuality alliance netwerk helpt:

Het hebben een Gender & Sexuality Alliance (GSA) netwerk op school draagt bij aan het promoten van een positieve schoolcultuur. Daarbij geeft het ook een signaal af aan onderwijspersoneel en leerlingen dat de LHBTIQ+ gemeenschap onderdeel is van de school. Het is echter belangrijker als de GSA opgezet wordt vanuit de behoefte van de leerlingen en niet opgedrukt wordt door docenten. Hiermee loop je juist kans op weerstand van de leerlingen en kan het een averechtse werking hebben.<sup>6</sup>

#### Informatie en interventies:

- Informatie over hoe seksuele diversiteit en hoe je hierover spreekt met jongeren <https://seksuelevorming.nl/onderwerpen/seksuele-diversiteit/>
- Hoe bespreek je gender- en seksuele diversiteit en hoe ondersteun je LHBTIQ+ jongeren [Doen Diversiteit - Rutgers \(seksindepraktijk.nl\)](https://www.doendiversiteit.nl/)
- Zie ook Gendi voor meer tips hoe een positieve schoolcultuur bereikt kan worden: <https://www.gendi.nl/themakamers/>
- Informatie en interventies over seksuele diversiteit op School en Veiligheid [Kennisbank - overzicht - School en veiligheid](https://www.kennisbank.nl/overzicht/school-en-veiligheid)
- Interesse in de workshops van Diversion op jouw school? Kijk dan op <https://www.diversion.nl/cases/gelijk-gelijk>
- Nog geen GSA en wel interesse? Kijk dan op: <https://www.gsanetwerk.nl/>

<sup>6</sup> Rutgers. (n.d.). Handreiking: sekse, gender & seksuele diversiteit. <https://seksuelevorming.nl/wp-content/uploads/2021/08/handreiking-sekse-gender-en-seksuele-diversiteit.pdf> & Pizmony-Levy, O. (2018). The 2018 Dutch National School Climate Survey report. 1-54. <https://www.coc.nl/wp-content/uploads/2018/12/The-2018-Dutch-National-School-Climate-Survey-Report.pdf>